

Bakgrunn for vedtak

Sandneselva kraftverk

Lavangen kommune i Troms fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Småkraft AS
Referanse	201506360-37
Dato	30. juni 2017
Notatnummer	KSK-notat 72/2017
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Auen Korbøl

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Småkraft AS søker om å utnytte vannføringen i Sandneselva i Lavangen kommune. Det er omsøkt et inntak på kote 183 og kraftstasjon på kote 5. Brutto fallhøyde er på 178 m.

Middelvannføringen er 1387 l/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 3466 l/s. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en 2300 m lang elvestrekning. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 300 l/s om sommeren (1.5-30.9), og 70 l/s resten av året. Kraftverket vil ha en samlet installert effekt på 5,1 MW og gi en årlig produksjon på 11,2 GWh.

Lavangen kommune har ikke uttalt seg til søknaden om Sandneselva kraftverk. **Fylkesmannen i Troms (FM)** kan akseptere en utbygging av Sandneselva kraftverk forutsatt at kraftstasjonen flyttes over anadrom strekning og at minstevannføringen settes til 300 l/s sommerstid og 70 l/s vinterstid. **Troms fylkeskommune (FK)** har kommentert landskapsverdiene i området i sin saksutredning og påpeker at inntaket ligger i et viktig friluftsområde. De har ikke kommentert konsesjonsspørsmålet i sin uttalelse. **Sametinget** forutsetter at det settes vilkår i konsesjonene som forplikter utbygger til dialog og avtaler med reinbeitedistriktet som sikrer fortsatt bruk av området og som unngår forstyrrelser som kan påvirke driftsmulighetene negativt. **Gielas reinbeitedistrikt** sier det må være anleggstidsrestriksjoner i mai – juni av hensyn til reinkalving og at det må være god dialog med reindrifta ved en utbygging. Veien som skal anlegges må kunne brukes av reindriften, men ikke være åpen for allmenn ferdsel. **Troms Kraft nett** har uttalt at det må utføres forsterkinger i nettet og anslår et anleggsbidrag på 8,5 millioner kroner. **Forum for Natur og friluftsliv Troms (FNF Troms)** er kritiske til utbyggingen av Sandneselva kraftverk grunnet friluftsverdiene som knytter seg til vassdraget og overliggende områder, samt forringelsen av elvelandskapet. **Norges Jeger og Fiskeforening Troms (NJFF)** mener undersøkelsene som er gjort i forbindelse med søknaden er for dårlige og krever ny undersøkelse utført av en annen aktør. **Røkernes Skjelnes grunneierlag** er positive til utbygging, men påpeker elvas gjerdeeffekt for beitedyr. **Albert Pedersen** er grunneier og positiv til utbygging. **Jentoft Teigland** har en rekke kommentarer til søknaden. Disse omhandler bruken av området for bl.a. reindrift og friluftsliv, men også forholdet til kjente kulturminner og landskapsverdier. Han påpeker også naturverdiene ved utløpet i fjorden og at det går anadrom laksefisk opp til brua.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 11,2 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2014-16) har NVE klarert drøyt 2,2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Sandneselva kraftverk vil produsere 11,2 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad som er gjennomsnittlig for småkraftverk. Tiltaket vil ha enkelte negative konsekvenser for friluftsliv, landskap og reindrift, særlig i anleggsperioden. Nedre del av elva er anadrom, og NVE mener det er viktig at strekningen ivaretas ved at avløpsvannet ledes tilbake til elva på anadrom strekning, opp mot

vandringshinder og broen som krysser fylkesveien, og at det installeres omløpsventil. Tiltaket er sett i sammenheng med både utbygde kraftverk, gitte konsesjoner og søknadene i småkraftpakke Sør-Troms. Etter NVEs syn er de negative konsekvensene med gitte avbøtende tiltak ved en utbygging av Sandneselva kraftverk moderate.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Sandneselva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Innhold

Sammendrag	1
Småkraftpakke Sør-Troms	4
Søknad	6
Høring og distriktsbehandling	9
NVEs vurdering.....	13
NVEs konklusjon	20
Forholdet til annet lovverk	21
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	23
Øvrige forhold	25
Vedlegg	27

Småkraftpakke Sør-Troms

NVE har foretatt en samlet behandling av ni søknader om tillatelse til bygging av småkraftverk i kommunene Skånland, Gratangen og Lavangen i Troms samt en søknad om regulering av Foldvikvatnet i Gratangen. For syv av søknadene om kraftverk har NVE fattet vedtak, de respektive *bakgrunn for vedtak*-notatene er angitt i tabellen under. For to av søknadene om kraftverk og for søknaden om regulering sender NVE innstilling til Olje- og energidepartementet.

KOMMUNE	KRAFTVERK	PRODUKSJON (OMSØKT)	PRODUKSJON (GITT)	KSK-NOTAT NR.
Skånland	Rørelva	8,9	0	66/2017
Skånland	Segelelva	5,9	0	67/2017
Gratangen	Dudal	11,1	0	68/2017
Gratangen	Øvre Foldvik	8,3	8,3	innstilling
Gratangen	Nedre Foldvik	16,8	16,8	innstilling
Gratangen	Løvdalselva	5,6	5,6	69/2017
Gratangen	Belneselva	7,3	0	70/2017
Lavangen	Plasselva	10,4	10,4	71/2017
Lavangen	Sandneselva	11,2	11,2	72/2017
	Sum	85,5	52,3	

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de ni søknadene i Sør-Troms har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

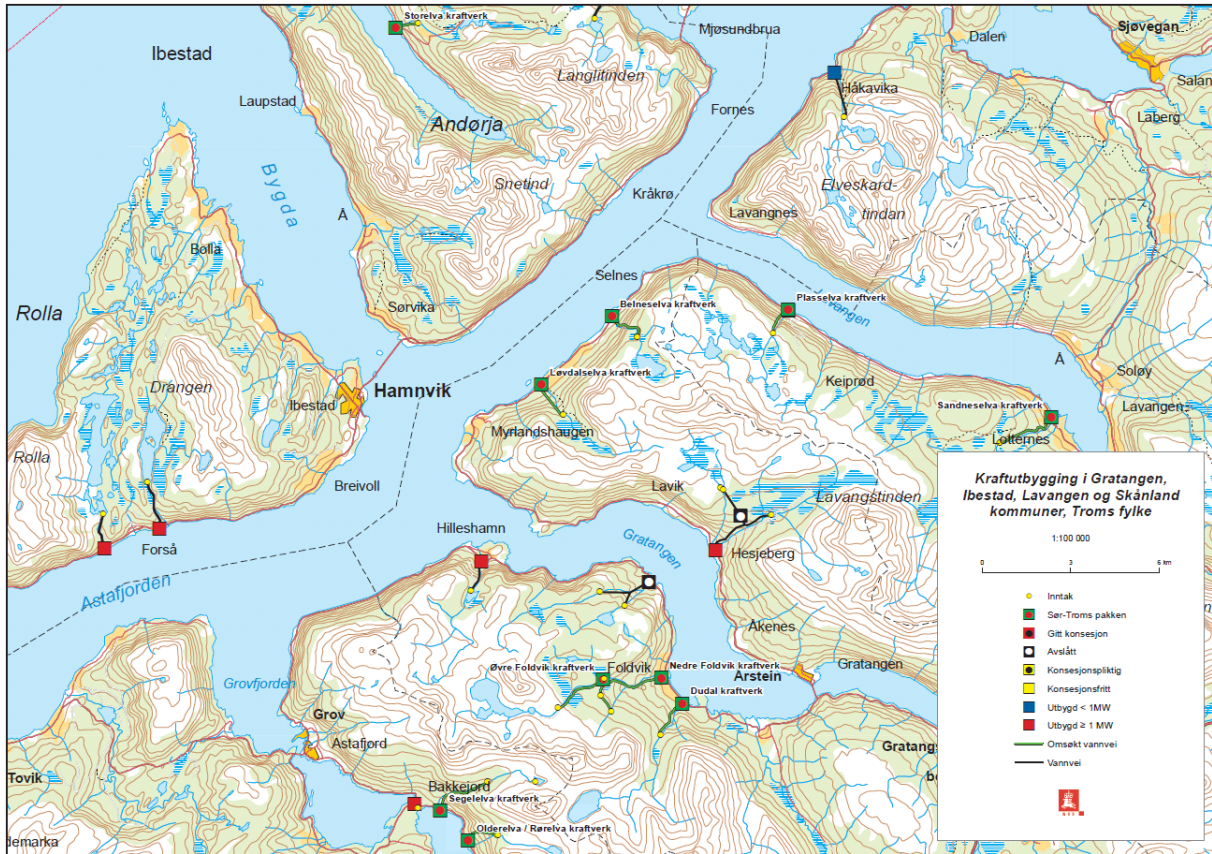
I høringsperioden for sakene fremmet Fylkesmannen innsigelse til søknadene om Rørelva, Segelelva, Øvre Foldvik, Reguleringen av Foldvikvatnet, bekkeinntakene til Nedre Foldvik, Dudal, Belneselva og Plasselva kraftverk. Fylkeskommunen fremmet innsigelse til Rørelva, Segelelva og Dudal kraftverk. Sametinget har fremmet innsigelse til søknaden om regulering av Foldvikvatnet.

Det ble avholdt innsigelsesmøte med Sametinget den 14.11.2016 og med Fylkesmannen 19.4.2017. Sametinget opprettholdt sin innsigelse til regulering av Foldvikvatnet. Fylkesmannen trakk sin innsigelse til bekkeinntakene til Nedre Foldvik kraftverk. NVE har ikke sett det nødvendig å avholde innsigelsesmøter med fylkeskommunen siden innsigelsene er imøtekommet i våre vedtak.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved fem av de omsøkte kraftverkene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Løvdalselva, Plasselva og Sandneselva kraftverk. Samtidig anbefaler NVE at OED gir tillatelse til regulering av Foldvikvatnet og til bygging av Øvre Foldvik kraftverk og Nedre Foldvik kraftverk.

NVE mener at ulempene ved bygging av Rørelva, Segelelva, Dudal og Belneselva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er dermed ikke oppfylt for disse sakene og søknadene avslås.

Samlet vil NVEs positive vedtak og tilrådinger gi inntil 52,3 GWh i ny fornybar energiproduksjon. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser.

Figur 1 Kart over småkraftpakke Sør-Troms

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Småkraft AS, datert 16.11.2015:

«SØKNAD OM TILLATELSE TIL Å BYGGE SANDNESELVA KRAFTVERK I LAVANGEN KOMMUNE, TROMS FYLKE

Småkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Sandneselva i Lavangen kommune i Troms fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Bygging av Sandneselva kraftverk i samsvar med fremlagte planer

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Sandneselva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden
- Anleggskonsesjon jf. § 3-1, for bygging og drift av 22 kV jordkabel som beskrevet i søknaden»

Sandneselva kraftverk, hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	29,5
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	43,7
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	47
Middelvannføring	l/s	1387
Alminnelig lavvannføring	l/s	95
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	301
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	50
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	183
Avløp	moh.	5
Lengde på berørt elvestrekning	m	2300
Brutto fallhøyde	m	178
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,37
Slukeevne, maks	l/s	3466
Minste driftsvannføring	l/s	104
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	300
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	70
Tilløpsrør, diameter	mm	1200
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	2050
Installert effekt, maks	kW	5065
Brukstid	timer	2321
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	8,7
Produksjon, årlig middel	GWh	11,2

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	47,25
Utbyggingspris	kr/kWh	4,22

Sandneselva kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	5,50
Spenning	kV	0,69 alternativ 1,0

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	6,1
Omsetning	kV/kV	0,69 alternativ 1,0/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	200
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Småkraft AS er en industriell utbygger av småkraftverk i Norge. Selskapet eies av Aquila Capital. Småkraft har inngått avtale med grunneiere og fallrettshavere langs Sandneselva som er organisert i et fallretseierlag.

Beskrivelse av området

Sandneselva er lokalisert på sørsiden av Lavangen i Lavangen kommune i Troms. Elva har sitt utløp i Lavangen ved Sandneset, om lag 3 km vest for fjordbunnen i Tennevoll.

Sandneselva renner i en middels bratt og østvendt skog- og myrlandskap. På planlagt utbygd strekning varierer elveløpet mye mellom de mer åpne og eksponerte partier til avsnitt der elveløpet er karakterisert av middels dype erosjonsløp. Fosser i ulike størrelser er det mange av, fra enkeltfosser til partier der en rekke fosser følger hverandre som i et trappeformet elveløp. Enkelte avsnitt kan avgrenses som mindre bekkeløfter. Sandneselvas krysses av riksvei i nedre del. I dette området ligger også småbruk og noen bolighus.

Nord for Sandneselva er skogsvei etablert i utkanten av aktuelt influensområde.

Teknisk plan*Inntak*

Kraftverksinntaket er planlagt på kote 183 moh. Det vil bli bygget en betongplatedam/terskel på om lag 3 meters høyde og med fritt overløp. Lengden på dammen vil bli om lag 15 meter. På dammens vestsida etableres det et inntaksarrangement med rist, ventil og lufterør. Total må inntakskulpen ha et volum på om lag 300-500 m².

Tilkomsten til inntaket, både i byggeperioden og for drift, vil være via rørgatetrasé. Det vil etableres en halvskjæring for tilkomst og rørgatetrasé de siste 50 meterne opp til selve inntaket.

Vannvei

Fra inntaket ledes vannet inn i et tilløpsrør med innvendig diameter 1200 mm og en lengde på om lag 2050 meter. Traseen for rørgaten går på elvens vestsida. Hele rørgaten vil bli nedgravd/tildekket. I anleggsfasen vil en korridor på om lag 15 – 20 meter langs rørgata bli berørt. En må påregne sprengt fjellgrøft på deler av traseen.

Rørgaten vil i hovedsak følge trasé for jordbruksvei, så langt denne er godkjent, men vil ikke følge alle kurvene til jordbruksveien.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen plasseres på ca. kote 5 moh, kraftstasjonen vil få en samlet grunnflate på om lag 80 - 90 m², i tillegg kommer utomhusareal på om lag 200-300 m².

Det planlegges med 1 stk Pelton-turbin. Det skal installeres en generator på 5,6 MW med tilhørende transformator.

Nettilknytning

Linje for lokal strømforsyning går langs fjorden og krysser Sandneselva ca. 250 meter ovenfor riksveien. En utbygging vil betinge ny 22 kV linje fra stasjon til påkoblingspunkt, ca. 200 meter lang og utføres som jordkabel. Det er søkt om anleggskonsesjon for denne nettilknytningen.

Veier

Det er planlagt å bygge en anleggsvei langs rørgaten. Veien vil bli om lag 2000 meter. Veitrasé for jordbruksvei, som allerede er godkjent, skal brukes så langt som mulig. Videre følger veien rørgaten opp til inntaket.

Det må bygges en permanent adkomstvei fra fylkesvei 141 og til kraftstasjonen. Veien vil bli om lag 100 meter lang med en bredde på om lag 3 meter. Veien vil følge en eksisterende jordbruksvei.

Veiene utføres og opprettholdes som permanente skogsveier.

Massetak og deponi

Det vil ikke være behov for permanent massetak/deponi utenfor ifølge søknaden.

Arealbruk

Søknaden angir et midlertidig arealbehov på 45,5 dekar og et permanent arealbehov på 1,5 dekar.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området ligger i LNF-område i Lavangen kommunes arealplan.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke verna.

Nasjonale laksevassdrag

Elva er ikke nasjonalt laksevassdrag.

Vanndirektivet

Tiltaket berører vannforekomst 190-11-R Sandneselva. Den økologiske tilstanden er antatt svært god og miljømålet er svært god økologisk tilstand.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Søknaden er behandlet som en del av småkraftpakke Sør-Troms som besto av 10 søknader om småkraftverk på tidspunktet sakene ble sendt på høring. NVE var på befaring i området den 1.9.2016 sammen med representanter for søkeren, kommunen, FNF Troms og Sametinget.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Lavangen kommune har ikke uttalt seg til søknaden om Sandneselva kraftverk.

Fylkesmannen i Troms kan akseptere en utbygging av Sandneselva kraftverk forutsatt at kraftstasjonen flyttes over anadrom strekning og at minstevannføringen settes til 300 l/s sommerstid og 70 l/s vinterstid. Dersom det gis konsesjon forutsetter de at det installeres omløpsventil i kraftverket for å sikre vannføring i elva ved stans i kraftverket og at det settes avbøtende tiltak i forhold til fossefall.

Troms fylkeskommune har kommentert landskapsverdiene i området i sin saksutredning og påpeker at inntaket ligger i et viktig friluftsområde. De har ikke kommentert konsesjonsspørsmålet i sin uttalelse.

Sametinget forutsetter at det settes vilkår i konsesjonen som forplikter utbygger til dialog og avtaler med reinbeitedistriktet som sikrer fortsatt bruk av området og som unngår forstyrrelser som kan påvirke driftsmulighetene negativt. Dersom det gis konsesjon til flere enn ett av de omsøkte kraftverkene innenfor reinbeitedistriktet bør ikke utbyggingene skje til samme tid da det kan føre til en merbelastning for distriktet.

Gielas reinbeitedistrikt sier det må være anleggstidsrestriksjoner i mai – juni av hensyn til reinkalving og at det må være god dialog med reindriften. Veien som skal anlegges må kunne brukes av reindriften, men ikke være åpen for allmenn ferdsel.

Troms Kraft nett har uttalt at det må utføres forsterkninger i nettet og anslår et anleggsbidrag på 8,5 millioner kroner.

FNF Troms er kritiske til utbyggingen av Sandneselva kraftverk grunnet friluftsverdiene som knytter seg til vassdraget og overliggende områder, samt forringelsen av elvelandskapet.

Norges Jeger og Fiske Forening – Troms (NJFF) mener undersøkelsene som er gjort i forbindelse med søknaden er for dårlige og krever ny undersøkelse utført av en annen aktør. De henviser til andre uttalelser som påpeker at det er anadrom fisk i nedre del av elva.

Røkernes Skjelnnes grunneierlag er positive til utbygging, men påpeker elvas gjerdeeffekt for beitedyr. De inviterer Småkraft AS til et spleiselag når det kommer til veibygging da de allerede har fått tillatelse til å bygge skogsvei nesten helt opp til planlagt inntak.

Albert Pedersen er grunneier og positiv til utbygging. Han har blant annet kommentarer til elvas funksjon som gjerde for sau og ønsker avbøtende tiltak dersom gjerdeeffekten skulle opphøre som følge av en utbygging. Han påpeker også at den anadrome strekningen i elva har bestander av sjørøret, sjørøye og laks.

Jentoft Teigland har en rekke kommentarer til søknaden. Disse omhandler bruken av området for bl.a. reindrift og friluftsliv, men også forholdet til kjente kulturminner og landskapsverdier. Han påpeker også naturverdiene ved utløpet i fjorden og at det går anadrom laksefisk opp til brua.

Søker har kommentert høringsuttalelsene i brev datert 20.9.2016:

«...

Fylkesmannen i Troms:

Sandneselva kraftverk:

Fylkesmannen kan akseptere utbygging av Sandneselva under forutsetning av at det pålegges minstevannføring på minimum 5-persentilnivå tilsvarende 300 l/s for sommer og 70 l/s for vinter og at plasseringen av kraftstasjonen flyttes ovenfor anadrom strekning i vassdraget.

Småkraft AS sine kommentarer:

Omsøkt minstevannføring tilsvarer 5 persentil vannføring, 300 l/s sommer og 70 l/s vinter. Anadrom strekning i Sandneselva strekker seg til ca kote 7. Dette er i samme høyde som der Fv 141 krysser elven. Småkraft har vurdert en løsning der en flytter stasjonen ovenfor vandringshinder. Ulempene vil være avkjørsel fra FV 141, stigning på adkomstveg, liten stasjonstomt mellom elv og veg, vanskelig rørtrase ovenfor stasjon. Det er således flere grunner til at løsning med stasjon mellom veg og elv ikke er optimal. Vi mener det er en bedre løsning å legge et lengre rør i utløpet fra stasjonen opp mot vandringshinderet. Ved omsøkte stasjonsplassering er det god plass og vi kan heve stasjonshøyden ved å trekke stasjonen mot vegen. Utløpsrøret vil bli gravd ned / dekket til med stein mellom stasjon og utløpskulp.

Troms fylkeskommune:

Sandneselva, Lavangen

«Sandneselva er ei flott elv i et spesielt elvelandskap. Landskapet knyttet til Sandneselva/ vassdraget er regiontypisk for denne delen av Troms, og med mange landskapsrelaterte kvaliteter. Det storskala landskapet som Sandneselva utgjør en del av, har middels til stor verdi og er representativt for regionen. Inntaket ligger like innenfor det som er kartlagt å være et svært viktig friluftslivsområde jf. Naturbase. Sandneselva er viktig for friluftsliv, men andre deler av området er viktigere. Fylkeskommunen kjenner ikke til legalfredete kulturminner som ligger innenfor fylkeskommunens ansvarsfelt som vil komme i konflikt med omsøkte tiltak.»

Småkraft AS sine kommentarer:

Inntaksområdet og rørtrase vil ikke berøre områder som er aktivt i bruk til friluftsbred. Den største konsekvensen i prosjektet for friluftsbred vil være redusert vannmengde i elven. De som ferdes ved elven vil ha færre dager med stor vannføring. Småkraft mener minstevannslipp lik 300 l/s sommer vil avbøte for den negative virkningen. De som vil oppleve en flomstor elv vil kunne gjøre dette fremdeles men ved færre dager enn før. De forhold som må avklares med hensyn til kulturminneloven vil bli fulgt opp.

Direktorat for Mineralforvaltning:

DMF kan ikke se at noen av de 10 foreslåtte småkraftverkene kommer i konflikt med mineralressurser klassifisert av NGU (Norges geologiske undersøkelse) som regionalt eller nasjonalt viktig, og har derfor ingen merknader til høringen.

Mattilsynet:

Mattilsynet har ingen kommentarer til Sandneselva kraftverk.

Statens vegvesen:

«Vi forutsetter at det tas nærmere kontakt med Statens vegvesen dersom tiltaket vil medføre at byggegrense langs veg blir berørt, avkjørsler må nyetableres eller endres i bruk, og ved graving langs eller over fylkesvegen. Ellers har vi ingen flere merknader til tiltaket, men forutsetter at vi blir holdt orientert om den videre prosessen.»

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft vil, dersom det blir gitt konsesjon, ta kontakt med vegkontoret for videre behandling etter vegloven.

FNF Troms:

Konklusjon: FNF Troms er kritiske til utbyggingen av Sandneselva kraftverk grunnet friluftsverdiene som knytter seg til vassdraget og overliggende områder, samt forringelsen av elvelandskapet.

Småkraft AS sine kommentarer:

Viser til kommentarer ovenfor.

NJFF Troms:

«Vi finner søknaden og utredningene fra NNI særdeles mangelfulle. Det at de «antar» i sin utredning, er mildt sagt skremmende. Før NVE i det hele tatt vurderer søknaden, må det gjennomføres nye undersøkelser på det akvatiske miljøet. Av en annen aktør enn NNI.

Konklusjon: Søknad godkjennes ikke, men legges på vent. Nye utredninger gjennomføres.»

Småkraft sine kommentarer.

Småkraft mener de undersøkelser som er gjort dekker krav til undersøkelsesplikt. Dersom NVE har en annen oppfatning av informasjonsgrunnlaget og krever nye undersøkelser vil vi etterkomme dette.

Troms Kraft Nett AS:

«Konklusjon: Produksjon ved Plasselva tilsvarende 4,1 MW, og produksjon ved Sandneselva tilsvarende 5,1 MW, er ikke mulig å levere inn på eksisterende distribusjonsnett, dette ettersom spenningsgrenser overskrides og komponenter vil bli overbelastet. Maksimal samlet tillatt aktiv produksjon i dagens nett er 3,6 MW, forutsatt at anleggene dimensjoneres for å kunne trekke 3,6 MVA (samlet). Alternativ til redusert produksjon er forsterkning av dagens 22 kV distribusjonsnett. Se vedlegg 1 for forsterkningsalternativ og kostnadsoverslag for tilknytning.»

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS vil etter småkraftpakken i Gratangen og Lavangen er avgjort av NVE ta kontakt med Troms Kraft Nett AS og se på løsninger for tilknytning av de enkelte prosjektene. Småkraft AS er involvert i flere av prosjektene og vil kunne være førende i prosessen videre sammen med Troms Kraft Nett AS.

Albert Pedersen:

Albert Pedersen kommenterer:

- Elvas funksjon som vandringshinder for beitedyr må opprettholdes.
- Albert Pedersen kommenterer bruken av elva til fiske, og han mener det er anadrom strekning opp til vegbroen.
- Forhold til naturtypen nedstrøms stasjonen.
- Albert Pedersen kommenterer at området er definert som A- området for friluftsbruk.

Området dekker nedslagsfelt, inntaksdam og et område nedstrøms denne.

Småkraft sine kommentarer.

Kraftstasjonen er tenkt plassert utenfor den registrerte naturtypen og vil ikke ha innvirkning på denne. De andre tema er kommentert ovenfor.

Jentoft Teigland:

Jentoft Teigland kommentere generelle forhold for Sandneselva og område rundt og ber NVE ta dette med i sin vurdering.

Røkenes- Skjelnes grunneierlag:

Grunneierlaget er bekymret for elven som fysisk grense for beitedyr til grunneierlaget. Det er satt opp gjerde mellom Plasselva og Sandneselva og dersom elven ikke fortsetter som fysisk grenseelv ber de om at det settes vilkår om at tiltakshaver må sikre eller gjerde passasjesteder. Røkenes skogsbilveglag fikk i nov. 2015 innvilget tilskudd til bygging av ca. 2 km skogsbilveg langs Sandneselva nesten frem til planlagt inntaksdam. Dersom det gis konsesjon her så vil laget kunne inngå et samarbeid med småkraft om bygging slik at disse midlene kan nyttes til alles beste.

Småkraft AS sine kommentarer:

Vi mener minstevannslipp i elven vil opprettholde Sandneselva som grenseelv. Dersom det er enkeltpunkter som bør gjerdes så er det en avgjørelse som må tas etter at prosjektet er satt i drift og en ser virkningen av elva som gjerde. Ved en eventuell konsesjon vil Småkraft AS gå i diskusjon med grunneierlaget for å fremme en avtale om best mulig nytte av anleggsveger og skogsbilveger. Småkraft ser det som positivt å kunne bidra med felles veg.

Gielas reinbeitedistrikt:

Det bør være anleggsrestriksjoner ved bygging av disse kraftverkene i mai-juni av hensyn til reinkalving og i dialog med reindriften. Veiene som bygges til disse kraftverkene, skal ikke være åpen for allmenn ferdsel, men kunne benyttes av reinbeitedistriktet i forbindelse med tilsyn og samling av rein. Reinbeitedistriktet forutsetter erstatninger for tap og ulemper som måtte bli påført reindriften ved eventuelle utbygninger.

Småkraft AS sine kommentarer:

Vi er innstilt på å være i dialog med reindriften for utarbeidelse av eventuelle detaljplaner. Småkraft er innforstått med at dersom en eventuell utbygging medfører store ulemper for reindriften vil dette måtte kompenseres ved avbøtende tiltak eller økonomisk kompensasjon.

Konklusjon:

Småkraft har lang erfaring ved bygging av kraftverk med tilhørende anlegg og mener vi gjør en god jobb ved revegetering og tilbakeføring av bl.a. rørgater. Som det fremgår av høringsuttalelsene er de fleste høringspartene positive til utbygging av Sandneselva kraftverk.

Slipp av minstevannføring er et avbøtende tiltak der NVE ved en eventuell konsesjon ta stilling til størrelsen. Småkraft AS mener fordelene og nytten ved tiltaket overstiger ulempene. Vi mener vilkår for konsesjon til Sandneselva kraftverk er oppfylt, jf vannressurslovens §25.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 29,5 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 1,39 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0 % og nedbørfeltet har en snaufjellandel på 52 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og sommer-flom. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 301 og 72 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 95 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 3,47 m³/s og minste driftsvannføring 0,104 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 300 l/s i perioden 1.5. til 30.9. og 70 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 70 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 300 l/s i sommerperioden og 70 l/s resten av året, vil dette gi en restvannføring på omtrent 417 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 47 dager i et middels vått år. I 22 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Sandneselva kraftverk til omtrent 11,2 GWh fordelt på 2,5 GWh vinterproduksjon og 8,7 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 47,25 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 4,22 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,35 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,29-0,41). Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 5 øre/kWh.

NVE vurderer tiltaket til å ha et gjennomsnittlig kostnadsnivå sammenlignet med andre småskala vannkraftverk som det er søkt konsesjon for de siste årene, men som ikke er bygget. Ved en eventuell konsesjon til prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

Naturmangfold

De biologiske undersøkelsene i forbindelse med søknaden om Sandneselva kraftverk er utført av NNI Resources AS den 29-30. august 2012 og 2. juli 2015.

Naturtyper og arter

Sandneselva er omgitt av skog med bjørkeskog som dominerende type. Det er plantet litt gran i de helt nedre delene av området, inn mot kulturmark. Når det gjelder artsmangfoldet i influensområdet til Sandneselva kraftverk ble det registrert relativt mange arter av karplanter, moser og lav, men ingen sjeldne eller rødlistede arter. Samlet ble 232 arter kartlagt i den botaniske kartlegging.

Ifølge NNI har ikke Sandneselva naturtyper som større fosser og fossesprutvegetasjon på planlagt utbygd strekning, men flere småfosser, mindre fosseberg og små fossenger. En mindre bekkekløft finnes i elvens nedre deler, i tillegg finnes en rekke mindre, relativt dype erosjonsløp. Naturtypen elveløp (NT, nær truet) er tilstede i alle småkraftsaker. Området ved utløpet i sjø er tidligere registrert som en viktig naturtype, en strandeng og strandsump. Denne registreringen ligger tilgjengelig i Naturbase, og vil ikke bli berørt av en eventuell utbygging slik NVE vurderer det.

Anadrom fisk (laks og sjøørret) kan benytte de nedre delene av elva opp til veibrua. Denne kunnskapen er basert på muntlige kilder og ikke nye undersøkelser.

NNI har vurdert den samlede verdien for biologisk mangfold til middels og gitt tiltaket middels negativ konsekvens dersom det bygges ut. NNI legger til grunn en usikkerhet basert på mangelfull kartlegging av zoologi i og langs vassdraget.

FM påpeker at den kalkrike berggrunnen i området, og funn av mindre vanlige kalkkrevende arter, gir en indikasjon på at det kan være et potensial for å finne sjeldne arter i området. De kommenterer også forholdet til anadrom fisk og mener at siden det er muligheter for anadrom fisk å vandre i nedre del av vassdraget så kan det foregå produksjon og oppvekst av anadrom fisk i denne delen av elva. Basert på kunnskapsnivået om fisk i elva mener FM at kraftstasjonen bør flyttes ovenfor anadrom strekning i vassdraget og at det bør installeres en omløpsventil dersom det gis konsesjon. FM setter ikke frem

krav om ny kartlegging, men kommenterer manglende undersøkelser av akvatiske naturmangfold. NJFF-Troms mener at det må gjennomføres nye undersøkelser av det akvatiske miljøet.

Søker har kommentert uttalelsene og vurdert en løsning der stasjonen flyttes til ovenfor vandringshinder. Ulempene vil være av-kjørsel fra FV 141, stigning på adkomstveg, liten stasjonstomt mellom elv og vei og vanskelig rørtrase ovenfor stasjon. Med bakgrunn i dette mener de at løsning med stasjon mellom vei og elv ikke er optimal. De mener det er en bedre løsning å legge et lengre rør i utløpet fra stasjonen opp mot vandringshinderet. Ved omsøkte stasjonsplassering er det god plass og de kan heve stasjonshøyden ved å trekke stasjonen mot veien. Utløpsrøret vil bli gravd ned / dekket til med stein mellom stasjon og utløpskulp.

NJFF-Troms mener at NVE må se nærmere på om forholdet til naturmangfoldet er godt nok utredet. FM kommenterer også kunnskapsgrunnlaget, men setter ikke frem krav om ny kartlegging.

NNI Resources AS har undersøkt influensområdet i to omganger. Konsulenten har vurdert usikkerheten knyttet til registreringene og kommenterer at det er middels usikkerheten for det zoologiske fagfeltet og det akvatiske miljøet, men mindre for botanisk arts mangfold. NVE mener at de undersøkelsene som er utført i forbindelse med søknaden om Sandneselva kraftverk er dekkende iht. vår veileder for kartlegging av naturmangfold i slike saker, men noe mangelfull for det akvatiske miljøet. Vurderingene som er utført for anadrom fisk legges til grunn for de videre vurderingene og anses som tilstrekkelig.

Ingen kjente naturtyper eller rødlistearter vil bli berørt av tiltaket med unntak av elveløpet som vil fraføres vann. Skogen som rørgaten berører er definert som vanlig for regionen og landsdelen. Botaniske forhold langs elva vil bli negativt påvirket ved en fraføring av vann slik NVE vurderer det, og ved en utbygging vil det mest sannsynlig inntreffe endringer i forekomst og utbredelse av arter. Det vil bli en dreining fra fuktighetskrevende til mer tørketålende arter over tid.

Forholdet til rødlistearter, flora, fauna og naturtyper er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet slik NVE vurderer det, men avbøtende tiltak må vurderes dersom det gis konsesjon.

Fisk

Fra BM rapport:

«Når det gjelder forekomster av fisk foreligger det ikke beskrivelser av forekomster i Sandneselva. Elven har sannsynligvis en kort anadrom strekning, opp til de første markante fossestrykene. En antatt begrenset funksjon for anadrom fisk vurderes til middels verdi.»

I høringsrunden fremkom det opplysninger om fisk: *«I den anadrome strekningen er det mulig å få både sjørret, sjørøye og laks. Forøvrig har Sandneselven en fin bestand av bekkørret. Den kan man få på hele strekningen fra sjøen til inntaksdammen og videre oppstrøms helt opp til Heia. Den finnes også i Tverrelva (en sideelv til Sandneselva).»*

Basert på den informasjonen som foreligger og NVEs sluttbefaring virker det riktig at anadrom fisk kan gå opp til området der fylkesveien krysser elva. Ovenfor brua går elva striere og over svaberg og partier som er lite egnet som gyte og oppvekstområde for fisk slik NVE vurderer det. Planene vil berøre vannføringen på store deler av den anadrome strekningen slik kraftverket er omsøkt. En alternativ plassering av kraftstasjonen nærmere brua ble vurdert på sluttbefaringen som et mulig avbøtende tiltak. Søker har vurdert dette i ettertid og funnet at området er dårlig egnet som stasjonstomt av flere grunner. De ønsker heller å føre avløpsvannet fra turbinen tilbake i elva opp mot brua slik at den anadrome strekningen vil kunne fremstå som mindre berørt etter en utbygging.

NVE er enig med søker i at en flytting av stasjonen vil kunne bli vanskelig da det er lite areal mellom vei med veiskulder, og elva i det aktuelle partiet. En løsning med å legge et lengre rør i utløpet fra stasjonen og opp mot vandringshinderet virker som et mulig avbøtende tiltak dersom det gis konsesjon. Det blir da viktig å samtidig heve stasjonshøyden ved å trekke stasjonen mot veien slik at det blir et naturlig fall inn mot vandringshinderet. Tiltakshaver mener at utløpsrøret vil kunne graves ned eller dekket til med stein mellom stasjon og utløpskulp. Dersom det gis konsesjon må det også settes vilkår om å installere omløpsventil for å forhindre stranding av anadrom fisk nedstrøms kraftverket.

En flytting av kraftstasjonen opp i terrenget for å få utløpsvannet ut i kulpen nedstrøms veibroen vil medføre noe mindre produksjon enn beregnet i søknaden. Dette er ikke regnet på av tiltakshaver, men vil slik NVE vurdere det utgjøre en liten prosentandel av produksjonen.

Med bakgrunn i dette mener vi at forholdet til fisk har en viss betydning for konsesjonsspørsmålet, men vil ikke være avgjørende.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Sandneselva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 01.06.2017. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmf naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Sandneselva kraftverk er det ikke registrert rødlistearter eller avgrenset egne naturtyper. Det er avgrenset en naturtype i Naturbase som ligger helt i ytterkant av influensområdet, ved utløpet i sjø. Dette er en «strandeng og strandsump» med verdi B (viktig). En eventuell utbygging av Sandneselva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

I og med at planene ikke berører kjente forekomster av rødlistearter eller verdifulle naturtyper er det ikke utført noen større sammenstilling av virkningen fra Sandneselva kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jmf naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Sandneselva ligger i landskapsregion 22 Midtre Fjordbygder på Vestlandet, underregion Fjordbygdene i Nordland og Troms, underregion Åstafjorden. Landskapet knyttet til Sandneselva/vassdraget er regionstypisk for denne delen av Troms, og med mange landskapsrelaterte kvaliteter. Det storskala landskapet som Sandneselva utgjør en del av, har middels til stor verdi og er representativt for regionen.

Sandneselva strekker seg fra fjorden og opp til 1300 moh., og har i storskalasammenheng store linjer med alpine kystfjell, store botner, store myrområder og et skoglandskap i varierende terreng der bjørkeskog er det klart dominerende elementet. Elva er lite synlig i det storskala landskapet.

Det småskala landskapet langs Sandneselva er mer variert og lite påvirket av inngrep. Elvelandskapet er lite synlig fra fjorden, og nye inngrep vil i hovedsak kunne oppleves ved vandring langs vassdraget. Elvelandskapet er i søknaden vurdert å ha en middels til stor opplevelsesverdi med mange mindre fosser og juv. Samlet sett vurderes konsekvensene for landskap å bli middels negative ved en utbygging.

Det er ikke kjent noe tilrettelagt friluftsliv i influensområdet, men området er lett tilgjengelig for turbruk. Det går noen stier opp langs vassdraget i dag, og det antas at bruken for det meste er lokal med unntak av noen tilreisende i sommerhalvåret. Områdets verdi for friluftsliv vurderes som stor og konsekvensene som middels negative. Prosjektområdet grenser opp mot et område som i Naturbase er registrert som svært viktig område for friluftsliv gjennom friluftskartlegging i regi av Troms fylkeskommune (lokalitet FK00007067 Tennevoll-Fjordbotneidet-Lotternes).

FM kommenterer forholdet til friluftsliv og mener at en utbygging vil være negativt for den lokale opplevelsesverdien, men også redusere opplevelsesverdien i det store og sammenhengende friluftsområdet på Hornhalvøya. Samtidig peker de på at en ny vei i liten grad vil påvirke eller forenkle tilgangen til området da det allerede er anlagt anleggsvei i området. FK kommenterer også forholdet til det kartlagte friluftsområdet, og at inntaket ligger innenfor det avmerkede området. Samtidig sier de at andre deler av dette området er viktigere for friluftsliv enn Sandneselva.

FNF mener at konsekvensene for friluftsliv er større enn søkers vurdering og at opplevelsen av rennende vann i fosser og stryk må vektas høyere.

NVE er enig med FM i at det er det småskala elvelandskapet som vil bli berørt av en utbygging. Sandneselva er lite synlig i storskalalandskapet og en nedgravd rørgate og mindre vannføring i elva vil ikke prege dette landskapet i fra avstand slik NVE vurderer det. Dersom man går langs elva vil en redusert vannføring endre opplevelsen av fosser og stryk. Samtidig vil det i middels våte og våte år være lengre perioder med overløp også etter en eventuell utbygging, hhv. 47 og 80 dager. Ifølge søknaden vil det i juni og juli være perioder med god vannføring i elva også etter en utbygging, noe som sammenfaller med de periodene hvor området er mest besøkt.

De fysiske inngrepene vil endre nærområdene til elva til en viss grad. Det er allerede igangsatt bygging av en skogsvei langs elva og nesten opp til planlagt inntak. Den vil følge store deler av den planlagte traseen. Inntaket vil likevel utvilsomt medføre sprengning og endring av et mindre parti i elva.

Når det gjelder det kartlagte friluftsområdet på halvøya er NVE enig med FK i at de største verdiene befinner seg lengre inn på halvøya. Områdene langs Sandneselva virker å være representative for

bjørkeskogen i landsdelen og på mange måter en transportetappe inn til et større, urørt friluftsområde slik NVE vurderer det.

Traseen for skogsbilvei og rørgate i øvre del (Foto: NVE)

NVE vurderer ikke forholdet til landskap, friluftsliv og brukerinteresser å være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

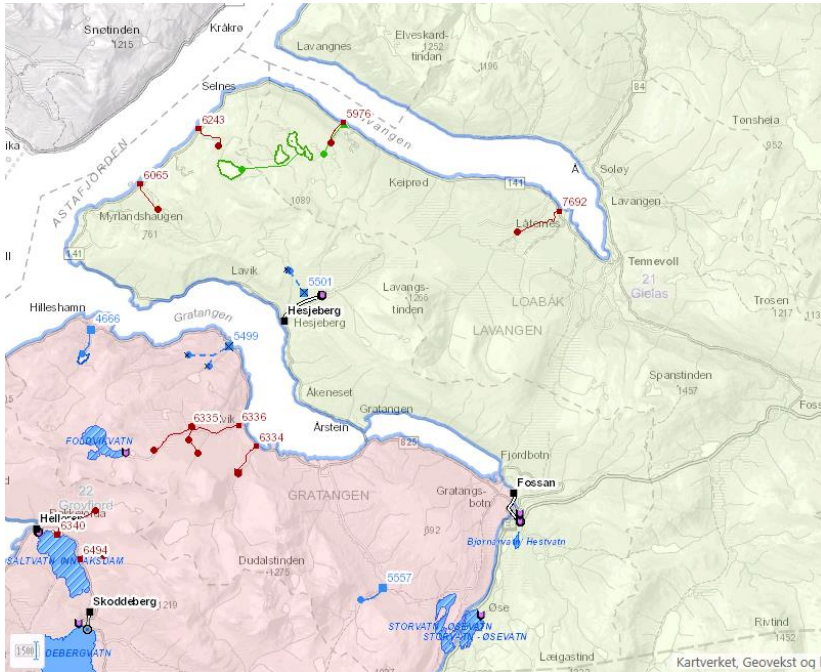
Reindrift

Deler av influensområdet til Sandneselva kraftverk ligger innenfor Gielas reinbeitedistrikt. Søknaden har vurdert at anleggsfasen kan være forstyrrende og at denne perioden må planlegges i samråd med reinbeitedistriktet. Utover dette mener de at tiltaket har små negative konsekvenser for reindrift.

Det aktuelle området er definert som vår- og sommerbeite, men ifølge FM kan det være rein på beite i området gjennom hele barmarksesongen. FM mener at søknaden må ses i sammenheng med de tre andre søknadene innenfor reinbeitedistriktet. Ved en konsesjon vil det være viktig å utsette oppstarten av anleggsarbeidet til etter at kalvings- og parringsperioden er over for sesongen. For å minimere de negative konsekvensene av en anleggsperiode for reindriften bør anleggsarbeidet tilpasses til reinbeitedistriktets flytting i området. Sametinget har kommentar av generell karakter. De ønsker ikke at det åpnes for veier for allmenn ferdsel innenfor de prosjektene som berører distriktet. Reinbeitedistriktet mener det bør være anleggstidsrestriksjoner ved bygging i mai og juni av hensyn til kalving, og at det må være tett dialog med reindriften. De ønsker heller ikke at veien som bygges blir åpen for allmenn ferdsel.

Samlet vurdering

I denne omgang behandler NVE fire søknader om kraftverk i Gielas reinbeitedistrikt. Alle er på halvøya mellom Lavangen og Gratangen. Hesjeberg kraftverk ligger ned mot Gratangen, utover dette er det ingen kraftverk i drift som berører denne halvøya.

Kart over nordvestre deler av Gielas reinbeitedistrikt.

Fylkesmannen i Troms har i sin innsigelse til Belneselva og Plasselva bemerket at prosjektene vil påvirke reindriftens bruk av området negativt. De peker på at en faglig vurdering av samlet belastning på reindrift ikke følger søknadene, selv om de er sendt ut samlet. Fylkesmannen uttalte videre at «På vinterbeiteområdet til distriktet er det flere regulerte vann innenfor Narvik kommune. I samme område ligger Nygårdsfjellet vindkraftverk. Videre deler den nye 420 kV linjen fra Kvandal til Bardufoss distriktets beiteareal i to. I tillegg kommer all arealaktivitet innenfor de fem kommunene distriktet omfavner. Her kan vi kort nevne omlegging av E6 fra Bjerkvik og sørover, rullering av kommuneplanens arealdel i Narvik kommune der fylkesmannen hadde merknader til skissert arealbruk innenfor Gielas reinbeitedistrikt og forsvarets aktivitet, da både i området Bjerkvik og ved Setermoen i Bardu kommune.»

Om prosjektet Sandneselva kraftverk skriver Fylkesmannen at i dette området er det areal i skogsbeltet som er velegnet til høstbeite. Dette vil si at det kan være rein på beite i dette området gjennom hele barmarkssesongen. Det høyereliggende arealet sør for Sandneselva er definert som kalvingsområde. I området nordvest for Rundkollen og Storfjellet/Lavangstinden har distriktet et oppsamlingsområde, med tre tilstøtende flyttveier. Ved bygging av alle fire kraftverk som er omsøkt innenfor Gielas reinbeitedistrikt vil distriktet i verste fall bli utsatt for forstyrrelser i tilknytning til kalvingsområde, vår-, sommer- og høstbeiteareal på fire ulike lokaliteter samtidig. Sumvirkningene vil da, i verste fall, kunne bli så store at de vil få alvorlige konsekvenser for økonomien og drifta til distriktet.

Etter NVEs syn er ulempene ved Løvdalselva, Belneselva, Plasselva og Sandneselva kraftverk i all hovedsak knyttet til anleggsperioden og eventuell forstyrrelse av rein under trekk eller flytting. NVE

mener at dette er et forhold som kan avbøtes ved at det settes vilkår om restriksjoner av anleggsperioden slik at forholdene blir akseptable for reindrifta og de fritt kan flytte rein og utnytte sine beiteområder på en god måte. Det er ikke planlagt veier opp til inntakene for Belneselva og Plasselva, og anleggene ligger i svært bratt terreng. NVE kan dermed ikke se at en etablering av disse kraftverkene vil føre til særlig økt ferdsel i områdene. Når det gjelder Løvdalselva og Sandneselva kraftverk er det planlagt vei opp til inntakene, for Løvdalselvas del midlertidig vei de øverste ca. 500 meterne. Begge anleggene ligger i ytterkant av reinbeitedistriktets arealer som brukes til beite.

NVE ser at prosjektet i seg selv vil ha noe begrensede konsekvenser, ettersom det ligger i utkanten av beiteområdet. NVE legger imidlertid vekt på den samlede belastningen i vurderingene av de fire kraftverkene som helhet. Dersom det blir gitt konsesjon vil NVE pålegge anleggsrestriksjoner, både for å unngå forstyrrelser i kalvingstida og for å unngå at flere kraftverk under bygging samtidig gir uakseptable samlede konsekvenser.

Andre forhold

FM kommenterer elvas gjerdeeffekt for beitedyr og nevner at gjerder langs elva kan fungere som avbøtende tiltak dersom det blir en utbygging. Grunneierlaget kommenterer også dette forholdet og mener det må settes vilkår om avstengning av passasjer med gjerde dersom beitedyr kommer seg over elva etter en eventuell utbygging.

NVE mener at forholdet til elvas gjerdeeffekt er av privatrettslig karakter og kan avklares mellom partene eller i rettsapparatet.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Sandneselva kraftverk vil gi 11,2 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Sandneselva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Sandneselva kraftverk vil produsere 11,2 GWh i et gjennomsnittså og ha en utbyggingskostnad som er gjennomsnittlig for småkraftverk. Tiltaket vil ha enkelte negative konsekvenser for friluftsliv, landskap og reindrift, særlig i anleggsperioden. Nedre del av elva er anadrom, og NVE mener det er viktig at strekningen ivaretas ved at avløpsvannet ledes tilbake til elva på anadrom strekning, opp mot vandringshinder og broen som krysser fylkesveien, og at det installeres omløpsventil. Tiltaket er sett i sammenheng med både utbygde kraftverk, gitte konsesjoner og søknadene i småkraftpakke Sør-Troms. Etter NVEs syn er de negative konsekvensene med gitte avbøtende tiltak ved en utbygging av Sandneselva kraftverk moderate.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Sandneselva kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Småkraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer en nettilknytning på 200 m/ 22 kV jordkabel til eksisterende linjenett samt installering av en generator med spenning på 0,69 (alt. 1,0 kV) kV og en transformator for omsetning til 22 kV.

Småkraft AS har søkt om anleggskonsesjon for bygging og drift av nødvendige høyspentanlegg, inkludert generator, transformator og høyspentledning til eksisterende nett.

Troms Kraft Nett eier overliggende nett i området, og de har foretatt en analyse av tilkobling av Sandneselva kraftverk (5,1 MW) og Plasselva kraftverk (4,1 MW). Det er i dag ikke mulig å levere produksjonen fra disse to kraftverkene inn på eksisterende distribusjonsnett, da maksimal samlet tillatt produksjon i dagens nett er 3,6 MW.

For å kunne ta imot produksjonen fra Sandneselva og Plasselva kraftverk vil det være nødvendig å oppgradere overliggende 22 kV luftledning i distribusjonsnettet. Frem til Sandneselva kraftverk vil man måtte oppgradere ca. 19 kilometer luftledning, til en kostnad på ca. 8,5 millioner kroner. Videre til Plasselva kraftverk vil man måtte oppgradere ytterligere 9 kilometer luftledning og jordkabel til en merkostnad på ca. 15 millioner kroner. Dersom kun Plasselva kraftverk blir realisert vil utbygger måtte betale hele strekningen alene, noe som vil koste om lag 24,2 millioner kroner. Dersom oppgraderingen skjer i masket nett vil denne kostnaden legges til nettkundene i området gjennom økt nettleie.

Virkningene av nettilknytningen har inngått i NVEs helhetsvurdering av kraftverksplanene.

NVE vil gi anleggskonsesjon til de elektriske anleggene i Sandneselva kraftverk med forbehold om at begrensningene i overliggende nett må løses før de omsøkte anleggene settes i drift

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE

vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	1387
Alminnelig lavvannføring	l/s	95
5-persentil sommer	l/s	301
5-persentil vinter	l/s	72
Maksimal slukeevne	l/s	3466
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	250
Minste driftsvannføring	l/s	104

Småkraft AS har foreslått å slippe en minstevannføring på 300 l/s i perioden 1.5 til 30.9 og 70 l/s resten av året. Fylkesmannen mener at det må påleggs å slippe minstevannføring tilsvarende 5-persentil for vassdraget for å nå miljømål etter vannforskriften dersom det gis konsesjon.

Miljørapporten som følger søknaden mener at den foreslåtte minstevannføringen vil ha en positiv avbøtende virkning på biologisk mangfold tilknyttet Sandneselva.

NVE er enig med FM i at det må settes krav til en minstevannføring slik at vanntilknyttede arter kan overleve i vassdraget også etter en utbygging. Det er registrert biologiske verdier på berørt strekning bl.a. i form av botaniske verdier og fisk. NVE har i sitt vedtak vurdert at med de foreslåtte verdiene for minstevannføring vil kraftverket ha akseptable virkninger for naturmangfold og landskap.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 300 l/s i tiden 1.5 til 30.9 og 70 l/s resten av året. Dette er i henhold til søknaden.

Dersom tilsiget ved inntaket er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket.

For å unngå stranding av fisk i Sandneselva ved eventuelt utfall eller rask nedkjøring av kraftverket skal det installeres omløpsventil med kapasitet på minimum 50 % av maksimal slukeevne. Ved vannforbruk i kraftverket mindre enn omløpsventilens kapasitet skal omløpsventilen åpne for vannmengden som går gjennom turbinen ved utfall. Deretter skal vannføringen gjennom omløpsventilen gradvis reduseres. Omløpsventilen skal fungere slik at vannføringen nedstrøms kraftverket ikke reduseres raskere enn at man unngår at fisk strander. Omløpsventilen skal koples til kraftverkets styringssystem og testes ut med hensyn til funksjonalitet før kraftverket settes i ordinær drift. Dokumentasjon på at utstyret fungerer etter hensikten skal oversendes NVEs miljøtilsyn.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet ”Forholdet til energiloven”.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Valg av alternativ	Hovedalternativ som omsøkt.
Inntak	Inntaket skal bygges som omsøkt på kote 183. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Vannvei skal bygges som omsøkt og røret vil bli nedgravet og tildekket på hele strekningen. Noe sprengning må påregnes. Dette kan ikke endres i detaljplan.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal plasseres i tråd med det som er oppgitt i søknaden, men nøyaktig plassering kan justeres ved detaljplan. Avløpsvannet fra kraftstasjonen skal ledes tilbake til kulp nedenfor brua som krysser fylkesveien av hensyn til anadrom fisk. Stasjonen må plasseres med nok høyde slik at det blir fall på avløpsvannet tilbake til brua.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 3466 l/s.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 104 l/s.
Installert effekt	Søknaden oppgir ca. 5,1 MW.
Antall turbiner/turbintype	Søknaden oppgir en peltonturbin.
Vei	Det skal bygges en permanent vei langs rørgaten og frem til inntaket. Veien skal ligge i allerede godkjent veitrase for jordbruksvei som strekker seg nesten frem til inntaket. Veien skal være stengt for allmenn ferdsel.

	Det skal bygges en permanent adkomstvei fra fylkesveien og til kraftstasjonen med lengde på ca. 100 m og bredde på ca. 3 m.
Avbøtende tiltak	Ifølge søknaden skal hekkeplass for fossefall (reirkasser) etableres på inntaksdammens nedside.
Anleggsperiode	Det skal ikke være ferdsel og anleggsarbeid i området i reinens kalvingstid. Anleggsperiode skal avtales i samråd med reindrifta for å unngå at anleggsarbeid for flere ulike tiltak gjennomføres til samme tid.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen og Sametinget for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Post 10: Registrering av minstevannføring m.v.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Øvrige forhold

Statens vegvesen påpeker i sin uttalelse at den generelle byggegrense for fylkesveger er 15 meter, dersom ikke annet fremgår av reguleringsplan. Plassering av bygg og andre installasjoner innenfor

denne, krever særskilt dispensasjon, jf. veglovens §§ 29-30. Etablering av nye avkjørsler eller endret bruk av eksisterende avkjøringer, skal avklares med Statens vegvesen. Det samme gjelder dersom det skal graves langs eller kryssing av fylkesveg.

De forutsetter at tiltakshaver tar kontakt dersom tiltaket vil medføre at byggegrense langs veg blir berørt, avkjørsler må nyetableres eller endres i bruk, og ved graving langs eller over fylkesvegen.

